

NOWE TECHNOLOGIE W PROCEDURZE CYWILNEJ

MGR MICHAŁ PRUS, MGR ANNA ZALESIŃSKA

KONCEPCJA TEORETYCZNA ELEKTRONICZNEGO POSTĘPOWANIA UPOMINAWCZEGO A JEJ WDROŻENIE (KONKLUZJE PRAWNIKA – PRAKTYKA W PIERWSZĄ ROCZNICĘ FUNKCJONOWANIA PORTALU)

Polskie rozwiązania legislacyjne, dotyczące postępowania przed sądami powszechnymi w bardzo wąskim zakresie uwzględniały możliwości wykreowane przez rozwój środków komunikacji elektronicznej¹. Przełom nastąpił dopiero w styczniu 2010 r., kiedy weszły w życie przepisy wprowadzające nowe postępowanie odrębne, tj. elektroniczne postępowanie upominawcze [EPU], które w całości prowadzone jest drogą elektroniczną w ramach systemu teleinformatycznego. Celem nowej regulacji, jak można przeczytać w uzasadnieniu ustawy nowelizującej Kodeks Postępowania Cywilnego², było podniesienie sprawności postępowania w sprawach: cywilnych, gospodarczych i pracowniczych przez wprowadzenie nowoczesnego, informatycznego systemu umożliwiającego sprawne rozpoznawanie pozwów i podniesienie jakości obsługi stron w postępowaniu sądowym³.

Wielopłaszczyznowa popularyzacja EPU w postaci licznych publikacji naukowych i paranaukowych, szkoleń organizowanych przez samorządy zawodowe, a przede wszystkim oczekiwana redukcja kosztów postępowania na etapie jego wszczęcia oraz obiecywana dynamizacja toku podejmowanych czynności, sprawiły, że nowe postępowanie odrębne spotkało się z dość dużym zainteresowaniem wśród zawodowych pełnomocników.

W ramach niniejszego opracowania przedstawione zostaną doświadczenia i przemyślenia zebrane w trakcie już ponad rocznego funkcjonowania portalu⁴, a także sformułowane, będące ich owocem, postulaty *de lege ferenda*⁵.

1. Założenie konta w portalu EPU

Założenie konta dla pełnomocnika zawodowego następuje za pośrednictwem właściwej Okręgowej Rady Adwokackiej (lub Okręgowej Izby Radców Prawnych). Zgodnie z treścią art. 37b

¹ W rozumieniu art. 2 ust. 5 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. Nr 144, poz. 1204 ze zm.).

² Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks Postępowania Cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 ze zm.) zwana dalej KPC

³ Ustawa z dnia 9 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy Kodeks Postępowania Cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 26, poz. 156) – druk sejmowy nr 859 <http://orka.sejm.gov.pl/proc6.nsf/opisy/859.htm>.

⁴ <https://www.e-sad.gov.pl/>

⁵ Analiza prawna przepisów regulujących elektroniczne postępowanie upominawcze została sporządzona przy wykorzystaniu komentarza pod red. J. Gołaczyńskiego „Elektroniczne postępowanie upominawcze. Komentarz” (Warszawa, 2010 r.) oraz monografii autorstwa J. Widło pt. „Elektroniczne postępowanie upominawcze” (Warszawa, 2010).

Ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze⁶, koniecznym jest złożenie wniosku o przyznanie danych do składania podpisu elektronicznego na potrzeby elektronicznego postępowania upominawczego. Do tak przygotowanego pisma należy dołączyć wydruk ze strony portalu EPU, potwierdzający uprzednie skuteczne złożenie drogą elektroniczną wniosku o rejestrację konta⁷. Niestety, rozwiązania legislacyjne nie przewidują procedury korekty błędnie wprowadzonych danych. Zgodnie z przyjętą praktyką, w sytuacji, gdy błąd dotyczy informacji możliwych do zweryfikowania w bazie PESEL lub w innym systemie, do którego dostęp drogą elektroniczną posiada Wydział VI Cywilny Sądu Rejonowego Lublin – Zachód (dawniej Wydział XVI Cywilny Sąd Rejonowy w Lublinie) korekta następuje na wniosek osoby uprawnionej. Jednakże, gdy błędnie zostaną wprowadzone inne dane, to brak jest jakichkolwiek procedur wypracowanych w tym zakresie. Tytułem przykładu można wskazać popełnienie oczywistej omyłki pisarskiej polegającej na błędnym wprowadzeniu numeru wpisu na listę adwokatów. Sprostowanie błędu nie jest możliwe ani po stronie Sądu w Lublinie, ani przez właściwą Okręgową Radę Adwokacką (Okręgową Izbę Radców Prawnych), albowiem ORA (OIRP) nie jest do tego upoważniona, a Sąd EPU nie posiada dostępu do właściwej bazy. Nie jest też możliwym cofnięcie wniosku, celem jego ponownego wniesienia, już z poprawnie wpisanymi danymi, bo co prawda widnieje on w systemie uniemożliwiając ponowną rejestrację, gdyż jest oznaczony unikalnym numerem PESEL wnioskodawcy, to jednak z uwagi na fakt, iż zawiera on błędne dane, a tym samym nie został on *de facto* skutecznie wniesiony, nie można go cofnąć. Zaistniała luka prawna uniemożliwia w efekcie podejmowanie jakichkolwiek dalszych czynności, co wymusza konieczność szukania alternatywnych rozwiązań. Tytułem przykładu można wskazać procedurę wypracowaną przez Okręgową Radę Adwokacką we Wrocławiu, polegającą na złożeniu wraz z wnioskiem o przyznanie danych do składania podpisu elektronicznego odwzorowania graficznego oryginału wniosku o rejestrację konta, zawierającego jednak już poprawny numer wpisu na listę adwokatów. Tak spreparowany wniosek zostaje przekazywany do Sądu Rejonowego w Lublinie i umożliwia skuteczną rejestrację konta. Co ciekawe, mimo korekty w danych użytkownika będzie nadal

⁶ (t.j. - Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1088 ze zm.)

⁷ Wymóg rejestracji konta odbywa się wyłącznie drogą elektroniczną i dotyczy wszystkich kategorii użytkowników, w tym pełnomocników zawodowych.

widnieć błędnie wprowadzony numer wpisu na listę adwokatów.

Warto też nadmienić, że choć ustawodawca w treści art. 505 (32) § 2 kpc wskazał, iż obowiązek podania nr PESEL istnieje tylko wobec osób fizycznych, które są obowiązane do jego posiadania. W praktyce jednak system uniemożliwia dokonanie rejestracji bez podania wskazanego powyżej identyfikatora. W efekcie z elektronicznego postępowania upominawczego wyłączeni są prawnicy zagraniczni, świadczący stałą praktykę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wpisani na listę prawników zagranicznych, prowadzoną przez okręgowe rady adwokackie lub okręgowe izby radców prawnych w oparciu o *Ustawę z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej*⁸, bądź też świadczący usługę transgraniczną w rozumieniu wskazanej powyżej ustawy.

2. Inicjowanie postępowania i dalsze czynności procesowe

2.1. Wypełnienie formularza

Skuteczne zakończenie rejestracji umożliwia wykorzystanie portalu elektronicznego postępowania upominawczego w praktyce. Sama procedura wypełniania pozwu jest dość przejrzysta, a system zaprojektowany został w sposób ułatwiający wypełnianie poszczególnych rubryk. Pewne zastrzeżenia można by mieć do strony technicznej portalu, albowiem zdarza się, że błąd w systemie czasami uniemożliwia zmianę błędnie wpisanych danych. Problem pojawiłby się, gdyby konieczność zmiany dotyczyła chociażby oznaczenia strony pozwanej lub adresu jej siedziby, co wiązałoby się z koniecznością ponownego wypełnienia pozwu. System teleinformatyczny obsługujący elektroniczne postępowanie upominawcze powinien w tym zakresie działać bez zarzutu, a korekty danych winny następować zgodnie z wolą użytkownika. Drobnym mankamentem jest sposób wprowadzania daty w ramach definiowania listy dowodów, a mianowicie koniecznym jest korzystanie z automatycznego kalendarza, co stanowi dość pracochłonną czynność (nie można niestety daty wprowadzić odręcznie). Nadto, w ocenie Autorów, także pewnych modyfikacji wymaga enigmatycznie sformułowany obowiązek dokonywania opisu składanych dowodów. W tym zakresie koniecznym jest działanie intuicyjne, gdyż na stronie internetowej portalu EPU brakuje stosownej instrukcji. W ogólnej ocenie portal EPU wyróżnia się pozytywnie wśród dotychczas podejmowanych inicjatyw w zakresie informatyzacji czynności podejmowanych przed podmiotami realizującymi zadania publiczne.

2.2. Uzyskanie nakazu zapłaty i doręczenia

Okres oczekiwania na wydanie nakazu zapłaty jest rzeczywiście bardzo krótki i trwa około kilku dni. Zdarza się jednak, że dynamika załatwiania sprawy nie jest tak sprawna jak obiecywali twórcy portalu. Nie należą do rzadkości sytuacje, gdy konieczną jest osobista telefoniczna interwencja w sekretariacie. W pewnym zakresie jest to uzasadnione brakami personalnymi w Sądzie Rejonowym w Lublinie, jednakże w obliczu znacznej redukcji kosztów uzyskanych w wyniku wdrożenia EPU, wydaje się, iż ist-

nieją środki finansowe umożliwiające zwiększenie zatrudnienia. W szczególności, iż obstrukcja procesowa zapewne nie wpłynie na popularyzację idei elektronicznego postępowania upominawczego wśród zawodowych pełnomocników, dla których wartością nadrzędną jest sprawność postępowania.

2.3. Dostęp do akt

System umożliwia wyłącznie użytkownikowi konta, uzyskanie dostępu do portalu celem przygotowania pozwu lub zapoznania się z aktami sprawy. Taki sposób organizacji portalu nie odpowiada jednak specyfice pracy w typowej kancelarii prawniczej, gdzie część czynności wykonywanych jest przez zatrudnionych w niej aplikantów lub pracowników biurowych.

2.4. Prawnie dopuszczalne środki zaskarżenia

Działanie systemu EPU obarczone jest dość istotną wadą, która wbrew przepisom procedury cywilnej, umożliwia skuteczne składanie środków zaskarżenia. W praktyce system ułatwia złożenie zażalenia na niezaskarżalne co do zasady postanowienie o odmowie wydania nakazu zapłaty. Zgodnie z przepisami KPC w przypadku wydania takiego postanowienia sprawa powinna podlegać przekazaniu do sądu według właściwości ogólnej, i dopiero to postanowienie w świetle art. 394 § 1 pkt 1 kpc podlega zaskarżeniu w drodze zażalenia. Luka w systemie jest na tyle poważna, że technicznie możliwym jest złożenie środka zaskarżenia nawet na zarządzenie przewodniczącego wzywające do uzupełnienia braków formalnych. Sytuacja taka jest niedopuszczalna w świetle obowiązujących przepisów, gdyż nie powinno dochodzić do sytuacji, kiedy system EPU umożliwia składanie środków zaskarżenia nieznanymi procedurze cywilnej. Tego typu niedokładności powinny zostać wyeliminowane w trybie natychmiastowym, gdyż stanowią one naruszenie rudymen tarnej zasady procesowej sądowego postępowania cywilnego stanowiącej o równości stron i uczestników postępowania. Nadto system w obecnym kształcie faworyzuje użytkowników elektronicznego postępowania upominawczego, albowiem w przypadku odmowy wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, powód nie dysponuje żadnym środkiem zaskarżenia ani prawnym, ani tym bardziej – faktycznym.

3. Skutki wniesienia skutecznego sprzeciwu

3.1. Uprawnomocnienie się nakazu

Wśród licznych zalet systemu elektronicznego postępowania upominawczego wymieniano m. in. postulat likwidacji obstrukcji procesowej i przyspieszenie postępowania. W praktyce jednak postępowania w ramach EPU trwają częstokroć dłużej niż w sądach, nawet w przypadku tak przeciążonych sądów gospodarczych. Od momentu wysłania nakazu zapłaty na adres pozwanego do jego uprawomocnienia musi minąć aż sześć tygodni. Wskazać należy, że tradycyjnie w sądach przyjmuje się okres około dwóch – trzech tygodni. W ocenie Autorów brak jest faktycznym podstaw do różnicowania obu sytuacji procesowych, a efektywność działania poczty jest identyczna w przypadku, gdy doręczeniu podlega nakaz wydany w EPU, bądź w ramach tradycyjnego postępowania upominawczego.

⁸ (Dz. U. nr 16, poz. 1069 ze zm.)

3.2. Przekazanie sprawy do właściwego sądu

Niewątpliwą zaletą elektronicznego postępowania upominawczego jest aspekt finansowy, który umożliwia skuteczne wniesienie pozwu po uiszczeniu jedynie czwartej części opłaty sądowej. Zgodnie z treścią uzasadnienia, obowiązek uzupełnienia opłaty powstaje dopiero po zakończeniu postępowania w danej sprawie. Niestety, niefortunne sformułowanie przepisu art. 505 [37] KPC w postaci „uzupełnienia braków formalnych pozwu”, powoduje, że sądy po przekazaniu sprawy według właściwości wzywają do uzupełnienia opłaty do pełnej wysokości. W praktyce obowiązek ten aktualizuje się już na etapie przekazania sprawy, anulując jedną z najważniejszych zalet nowego postępowania cywilnego. Jednocześnie wskazać należy, że w praktyce nierzadko kontynuowanie sporu jest dla powoda nieopłacalne, z uwagi chociażby na potencjalne dalsze koszty procesu. Owszem, powód może skorzystać z tradycyjnej instytucji procesowej i cofnąć pozew, ale wydaje się, że z uwagi na specyfikę tego postępowania, należałoby wprowadzić instytucję umożliwiającą uprzednie zażądanie zakończenia na tym etapie postępowania w przypadku, gdy zostanie stwierdzony brak przesłanek do wydania nakazu zapłaty lub pozwany złoży skutecznie sprzeciw.

Kolejną kwestią przemawiającą za atrakcyjnością tradycyjnego postępowania upominawczego kosztem EPU jest możliwość skorzystania z właściwości przemiennej lub umownej. Kodeks Postępowania Cywilnego w obecnym brzmieniu nakazuje w przypadku skutecznego wniesienia sprzeciwu do wydanego w ramach elektronicznego postępowania upominawczego nakazu zapłaty przekazanie akt spraw sądowi, zgodnie z właściwością ogólną.

Ostatni zarzut dotyczy już jedynie aspektów organizacyjnych. Nie do pomyślenia jest fakt, iż od wydania postanowienia o przekazaniu sprawy do podjęcia określonych czynności przez właściwy sąd mija częstokroć ponad trzy miesiące. Sądy mają wszak zapewniony dostęp do systemu EPU, a wydrukowanie pozwu i nakazu zapłaty nie powinno zająć więcej niż kilka minut.

4. Postulaty *de lege ferenda*

Zebrane w trakcie już ponad rocznego funkcjonowania portalu EPU doświadczenia zaowocowały w postaci przemyśleń, dotyczących pożądaných zmian o charakterze prawnym, ale także technicznym – organizacyjnym, których celem jest uczynienie bardziej przyjaznego środowiska pracy, a tym samym – popularyzacja nowego postępowania odrębnego wśród zawodowych pełnomocników. Zachowując chronologię opisanych czynności procesowych podejmowanych w ramach elektronicznego postępowania upominawczego Autorzy pragną przedstawić następujące postulaty.

4.1. Kierunki zmian przepisów procedury cywilnej oraz pozostałych aktów prawnych

Przedstawiony powyżej obszerny opis poszczególnych etapów rejestracji konta użytkownika portalu wskazuje na potrzebę normatywnego uregulowania sytuacji, gdy do formularza zostają wprowadzone błędne dane. W takiej sytuacji, zdaniem Autorów, należałoby umożliwić dokonanie sprostowania błędnie wprowadzonych danych w postaci złożenia stosowanego oświadczenia, na podstawie którego upoważniony pracownik dokonałby stosowanej korekty. Alternatywną propozycją jest zapewnienie

expressi verbis w przepisach już na tym etapie skutecznego cofnięcia wniosku, celem umożliwienia ponownej rejestracji użytkownika portalu EPU. Co prawda uprawnienie do cofnięcia wniosku wydaje się oczywistym, gdyż wynika z rudymenatnych zasad rządzących sądowym postępowaniem cywilnym, jednakże z uwagi na konsekwentnie reprezentowane przez pracowników Sądu Rejonowego w Lublinie stanowisko, regulacja taka wydaje się konieczna. W efekcie w treści *Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2009 r. w sprawie trybu zakładania konta oraz sposobu postępowania się podpisem elektronicznym w elektronicznym postępowaniu cywilnym* powinna się znaleźć stosowna regulacja, adekwatna do zaistniałej luki prawnej. Koniecznym jest również dostosowanie konta pełnomocnika zawodowego, aby miał on możliwość składania paczek pozwów, a także dostosowanie systemu do standardów europejskich zapewniając dostęp do systemu prawnikom zagranicznym.

Doświadczenia z elektronicznym postępowaniem upominawczym przemawiają również za potrzebą dokonania nowelizacji przepisów Kodeksu Postępowania Cywilnego w zakresie dotyczącym umożliwienia powodowi już na etapie składania pozwu sformułowania żądania o zakończenie postępowania w przypadku stwierdzenia braku podstaw do wydania nakazu zapłaty lub skutecznego wniesienia przez pozwanego sprzeciwu. Umożliwiłoby to uniknięcie generowania zbędnych dalszych kosztów procesu⁹.

Nadto z uwagi na ekonomię procesową zasadnym byłoby umożliwienie wnioskowania przez powoda o przekazanie sprawy nie tylko według właściwości ogólnej, ale również w oparciu o przepisy regulujące właściwość przemiennej lub klauzulę zawartą w umowie. Istotnym zagadnieniem jest również konieczność modyfikacji art.505 [37] KPC w ten sposób, aby jednoznacznie określał on, w jakim zakresie powód jest obowiązany uzupełnić pozew. Obecne sformułowanie „uzupełnienie braków formalnych pozwu” skłania do interpretacji w kierunku obciążenia powoda obowiązkiem uzupełnienia opłaty do pełnej wysokości już na etapie przekazania sprawy przez Sąd EPU oraz do uzupełnienia pozwu przez jego podpisanie, a nie taka była przecież idea twórców koncepcji. Wskazany przepis powinien wskazywać jednoznacznie, że powód obowiązany jest jedynie złożyć zawnioskowane dowody. Jednocześnie przepis powinien wskazywać *expressis verbis*, że na tym etapie następuje prekluzja dowodowa, zgodnie z przepisami regulującymi postępowanie odrębne w sprawach gospodarczych oraz postępowanie uproszczone. Obecnie regulacja ta tylko pośrednio wynika z treści art.505 [37] KPC.

Większość opisanych postulatów została uwzględniona w toczących się obecnie pracach legislacyjnych, których celem jest wprowadzenie dodatkowych instrumentów procesowych w elektronicznym postępowaniu upominawczym, których zadaniem jest dalsze uatrakcyjnienie systemu EPU¹⁰. Projekty zmiany objęły m.in. takie zagadnienia jak wprowadzenie nowej instytucji wniosku o zakończenie postępowania w razie zaistnienia określonych zdarzeń w toku postępowania, umożliwienie skorzystania przez strony z większej swobody w zakresie kształtowania właściwo-

⁹ Rozwiązanie wzorowane na instytucji istniejącej w europejskim postępowaniu nakazowym (por. Rozporządzenie nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty i Dz. Urz. L 399 z 30.12.2006).

¹⁰ *Do e-sądu wpłynęło ponad milion spraw!* – konferencja Ministra Sprawiedliwości oraz Premiera Donalda Tuska, <http://ms.gov.pl/pl/informacje/news,3125,do-e-sadu-wplynelo-ponad-milion-spraw-.html>.

ści miejscowej sądu oraz sprecyzowanie zakresu w jakim pozw i sprzeciw podlegają uzupełnieniu w razie przekazania sprawy¹¹.

4.2. Modernizacja portalu EPU – aspekty organizacyjno – techniczne

Od strony technicznej portal wymaga dokonania drobnych modyfikacji. Przede wszystkim nie jest dopuszczalnym takie działanie systemu, który uniemożliwia korektę danych przed złożeniem pozwu. Wskazać należy na poważne konsekwencje natury procesowej, jakie rodzi błędne oznaczenie strony lub adresu jej siedziby. Nadto koniecznym jest precyzyjne wskazanie w instrukcji dostępnej na stronie jak prawidłowo powinny być dokonywane poszczególne kroki procesowe.

Pewne zastrzeżenia można mieć również do sposobu dokonywania doręczeń, co pozostaje w ścisłym związku ze strukturą całego portalu. Wskazać należy, że obecna systematyka jest bardzo nieczytelna. Mianowicie system powiela informacje udostępniając je w zakładce 'moje sprawy' w oparciu o kryterium sprawy, by następnie dublować je dokonując podziału według rodzaju pisma, tj.: moje nakazy, moje postanowienia, moje doręczenia, moje pisma. Wydaje się, że takie powielanie informacji staje się zbędne z praktycznego punktu widzenia i wystarczającym byłoby pozostawienie podziału jedynie według kryterium podmiotowo – przedmiotowego, tj. na poszczególne sprawy. Nadto koniecznym byłoby stworzenie osobnej zakładki, gdzie przenoszone byłyby elektroniczne akta po zakończeniu postępowania przed Sądem EPU.

Celem usprawnienia procedury składania pozwów z punktu widzenia zagadnień organizacyjno – technicznych autorzy postulują, aby system umożliwiał dokonanie upoważnienia do podejmowania określonych czynności w postaci chociażby przygotowywania projektów pozwów lub odbierania doręczeń. Częstokroć takie czynności wykonywane są przez aplikantów, bądź w zakresie odbierania i rejestrowania korespondencji przez pracowników biurowych. Trudno przyjąć założenie, że zawodowy pełnomocnik samodzielnie musiałby każdorazowo wypełniać formularze pozwu. Nadto, system powinien umożliwić uzyskanie danych do składania podpisu elektronicznego również aplikantom radcowskim, których uprawnienie wynikać może z upoważnienia radcy prawnego¹². Tym samym Autorzy postulują wprowadzenie stosownej funkcjonalności systemu umożliwiającej zawodowemu pełnomocnikowi upoważnienie aplikanta lub innego pracownika do podejmowania określonych czynności w ramach elektronicznego postępowania upominawczego, ułatwiając jednocześnie gradację uprawnień.

4.3. Konkluzje dotyczące funkcjonalności systemu

Idea elektronicznego postępowania upominawczego, bazująca na umożliwieniu kontaktu z sądem za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej stanowi odpowiedź na potrzeby nie tylko zawodowych pełnomocników, tzw. powodów masowych, ale każdego potencjalnego uczestnika postępowania w dobie społeczeństwa informacyjnego. System elektronicznego postępowania upominawczego zapewnia przyspieszenie postępowania poprzez: uproszczenie procesu oraz jego automatyzację,

a także poprzez specjalizację pracowników e-Sądu, zminimalizowanie liczby dokumentów składanych do sądu i komornika, obarczonych wadami z uwagi na zastosowanie interaktywnych formularzy, istotne obniżenie kosztów prowadzenia postępowania, ułatwienie dostępu do dokumentów (orzeczeń, akt sprawy) osobom upoważnionym, możliwość bieżącego śledzenia postępowania przez strony, ułatwienie dostępu do Sądu dla osób niepełnosprawnych, a także ograniczenie do koniecznego minimum czynności związanych z obsługą biurową w tradycyjnym rozumieniu (obsługa akt, papierowych repertoriów, części korespondencji, np. do strony powodowej).

Wnioski końcowe

W dobie dynamicznego rozwoju nowych technologii szczególnie znaczenie mają przede wszystkim techniki, które uwzględniają sytuacyjny i lokalny postęp. W kontekście omawianego zagadnienia ważnym jest takie ukształtowanie postępowania przed sądami powszechnymi, aby w efektywny i wymierny sposób uprościło i ułatwiło jednostce dostęp do sądu. Elektroniczne repetytorium, publikacja danych w Internecie czy też szersze wykorzystanie komputerów w sekretariatach sądów stanowią tylko wyraz krótkowzrocznej polityki informatyzacji wymiaru sprawiedliwości. Społeczeństwo stoi u progu rozległego procesu, który w dużej mierze zależy od: odpowiedniej liczby komputerów i urządzeń telekomunikacyjnych, satelitów łącznościowych, banków danych i systemów informatycznych, występujących w społeczeństwie. W Rekomendacji Komitetu Ministrów¹³ dotyczącej *projektowania i zmian systemów sądowych i sądowych systemów informatycznych w sposób efektywny ekonomicznie*¹⁴ wskazane zostały czynniki, których poprawa ma mieć strategiczne znaczenie dla właściwego wykorzystania nowoczesnych technologii w sądownictwie, w tym – między innymi – jakością i szybkością wymiaru sprawiedliwości oraz opłacalnością rozumianą jako redukcja kosztów i poprawa wydajności działania sądów, to jest ilości załatwianych spraw w odniesieniu do poniesionych z tego tytułu wydatków.

Elektroniczne Postępowanie Upominawcze zdaje się w pełni spełniać opisane postulaty. Jednakże, aby zapewnić pełną funkcjonalność systemu koniecznym jest dokonanie pewnych modyfikacji w postaci postulowanych przez praktyków zmian legislacyjnych oraz organizacyjnych. Fragmentaryczne rozwiązania nie są adekwatne do potrzeb współczesnego społeczeństwa i dynamicznie rozwijającej się gospodarki. Konkludując, wskazać należy, że nowe postępowanie odrębne jawi się jako pożądaný trend w procedurze cywilnej, gdyż stanowi efekt realizacji całościowej koncepcji, stanowiącej odpowiedź na potrzeby społeczeństwa, która została wdrożona w sposób przemyślany. Autorzy wyrażają nadzieję, iż kierunek zmian wytyczony przez EPU będzie kontynuowany w dalszych zamierzeniach legislacyjnych ustawodawcy, a wdrożony docelowo w ramach wymiaru sprawiedliwości – system teleinformatyczny będzie racjonalny i w pełni funkcjonalny.

¹¹ Projekty Ministerstwa Sprawiedliwości dotyczące informatyzacji postępowania cywilnego – Informacje szczegółowe, s. 4 – 7.

¹² Art. 35§ ust. 4 Ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. – Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65)

¹³ Rec (2001) 2 z dnia 28 lutego 2001 r.

¹⁴ Council of Europe Committee of Ministers Recommendation Rec(2001)2 of 28 February 2001 on the design and re-design of court systems and legal information systems in a cost-effective manner, <http://cm.coe.int/ta/rec/2001/2001r2.htm>.